

Architectuur en inrichting steeds gevarieerder

Crematoria krijgen kleur

De uitvaartlounge van crematorium Tussen de Bergen in Roermond

Na het afscheid nog even onderuit zakken in een trendy uitvaartlounge. Dat kan in crematorium Tussen de Bergen in Roermond. Net als daar heeft ook in crematorium Rusthof in Amersfoort elke ruimte een eigen uitstraling die is afgeleid van de functie. Crematoria zijn de kilte al lang voorbij. Maar met een mooi gebouw alleen red je het niet.

Zowel voor het gebouw als voor de dienstverlening krijgen we veel complimenten. Mensen vinden het eigentijds, het past goed bij wat ze zoeken.” Het nieuwe DELA-crematorium Tussen de Bergen in Roermond is nog geen twee maanden operationeel, maar locatie-manager *Peter Engelen* is al dik tevreden over de reacties van nabestaanden. De uitvaartcentra en crematoria die DELA beheert, hebben de afgelopen jaren een restyling ondergaan. De traditionele inrich-

ting werd verruild voor een kleurrijke en sprankelende uitstraling. Tussen de Bergen, ontworpen door architectenbureau Povse & Timmermans, is het eerste kleinschalige crematorium van de uitvaartonderneming. “Kleinschalig, maar niet klein”, benadrukt Engelen. “In de aula kunnen 125 mensen zitten en tegen de 300 mensen staan.” Omdat er met de verwachte vijf- à zeshonderd crematies per jaar geen werkdag te vullen is, ontstond het idee extra diensten aan te

en gevarieerde kleurgebruik binnen voor warme accenten. De interieurstylist van firma Dols koos de boom als thema dat in het hele gebouw terugkomt. “Een boom heeft wortels en takken, net als de mens”, legt Engelen uit. Naast de knoestige olijfbomen op diverse plaatsen en het gebruik van seizoenskleuren, komt het thema mooi tot uiting in de aula. Ook al is de ruimte rechthoekig, de stoelen staan in gebogen lijnen rond het ovale

.....
‘Je kunt de blik laten rusten op het kunstwerk van glas’

bieden in de vorm van professionele kinderopvang en ruime horeca-faciliteiten.

Jaarringen

Aan de buitenkant valt de combinatie op van donkere baksteen en lichte natuursteen. Deze steensoort, die lijkt op het materiaal dat traditioneel in de Limburgse bouw gebruikt werd, komt terug in het interieur, onder meer tegen de aulawand waar mensen tijdens een afscheidsdienst naar kijken. Daarnaast zorgen het donkere houtwerk

platform voor de kist. “Dat geeft een zachter beeld dan rechte lijnen, een omarmend gevoel. De rijen stoelen, die naar achteren toe steeds lichter groen worden, kun je zien als de jaarringen van een boom.” Inrichting en uitstraling van de verschillende ruimtes corresponderen met hun functie. De sfeervolle koffiekamer, met compleet gedekte tafels, doet denken aan een restaurant. Geen zaal waar je staand even een broodje van een schaal pakt, maar waar je kunt aanzitten voor een heus buffet. “Daarmee geef

je mensen het gevoel dat er tijd is om te eten en met elkaar te praten." Nabestaanden die langer willen napraten, kunnen terecht in de uitvaartlounge. Deze ruimte, met trendy meubilair en uitbundige rode tinten, heeft de uitstraling van een grand café. Allerlei soorten koffie, bier van de tap en diverse wijnen kunnen er genuttigd worden. "Na een uitvaart gaan mensen vaak naar een café of andere horecagelegenheid. Wij bieden nabestaanden de mogelijkheid hier nog even onderuit te zakken."

In de aula van het nieuwe crematorium zijn aan de onder- en bovenkant raamstroken geplaatst, waar het daglicht naar binnen komt. Peter Engelen is enthousiast over deze keuze van de architect. "Mensen kunnen niet naar binnen kijken, en als je binnen zit word je niet afgeleid door wat er buiten te zien is. Van buitenaf lijkt het alsof de muren van de aula zweven."

Gewijde sfeer

In Amersfoort is op dit punt een andere keuze gemaakt. Het gemeentelijk crematorium Rusthof, in 2002 opgeleverd en in 2003 bekroond met de Architectuurprijs Amersfoort, heeft in de aula een groot raam dat uitzicht geeft op een binnentuin met markante bomen. Ook van boven komt daglicht naar binnen, dus daar was het niet om te doen. Bedrijfsleider *Martin Borst*: "Als je niets anders ziet dan de kist en de sprekers, kun je onrustig worden. De woorden of de muziek raken je, en dan wil je even kunnen wegstijgen en je gedachten laten dwalen." Niet dat er elementen zijn aangebracht die dwingend de aandacht trekken. Het is mogelijk je blik even op de bijzondere boom of het kleurige glaskunstwerk te laten rusten. Verder blinkt de lichte aula, met zijn

De aula van crematorium Rusthof in Amersfoort

naar de koffiekamer kun je je emoties wat laten zakken, en in de koffiekamer kom je terug op het punt waar je na een zwaar moment weer verder moet. Daar zijn de kleuren warmer en nodigen houten tafels met schemerlampen en moderne, comfortabele banken uit tot het vertellen van verhalen, het ophalen van herinneringen en zelfs het maken van grapjes.

De aula, met een capaciteit van vijfhonderd mensen, kan ook gebruikt worden bij begravenissen. Een bijzondere eis bij de bouw van het Amersfoortse crematorium was daarom dat de ovenruimte gescheiden moest zijn van de aula. Dit om mensen die bezwaren hebben tegen cremieren niet voor het hoofd te stoten. Een met natuursteen betegeld pad in de ommuurde patio, die aan een klooster-tuin doet denken, leidt naar de ovenruimte waar mensen buiten op een pleintje of binnen voor de laatste keer afscheid kunnen nemen. Volgens Martin Borst ontkomt je hier niet aan een industriële uitstraling, door de ovendeur, het invoertoestel en de

aan toe, met een prachtig gebouw alleen red je het niet. "Het gaat om de mix van een mooie omgeving met goede voorzieningen en een uitstekende dienstverlening door een betrokken team."

Bedrijfsleider Martin Borst is dezelfde mening toegedaan. "Het gaat om het gebouw én om de aandacht van de mensen die er werken. Je moet erop gespist zijn dat alles perfect verloopt. Als je afscheid neemt, heb je op dat moment misschien geen last van de dingen die niet goed gaan. Maar later herinner je je de sfeer die niet prettig was, de stoel die niet goed zat of iets dat verkeerd ging met de muziek. Rust, stilte en respect creëren is gewoon hard werken." Concurrentie is daarbij zeker een factor. Engelen: "Als je herkenbaar wordt als een crematorium waar de dienstverlening goed is, willen mensen best een paar kilometer omrijden." Martin Borst: "Wij hebben per jaar rond de achthonderd crematies vanuit omliggende gemeenten. Die mensen gingen vroeger ergens anders heen. Je streeft ernaar het zo goed mogelijk te doen, in de hoop dat mensen bij jou komen." ■

De website van DELA bevat panoramabeelden van crematorium Tussen de Bergen in Roermond.

'De rijen stoelen zijn als de jaarringen van een boom'

witte muren, houten vloer en marmeren lambrisering, juist uit in soberheid, op het minimalistische af. Borst, die nog regelmatig lovende reacties krijgt, spreekt zelfs van een gewijde sfeer. "De ronde vorm geeft een gevoel van omslotenheid. De lichtwerking verzacht het donkere van afscheid nemen. De ruimte dwingt stilte en respect af."

Hard moment

Ook in Amersfoort heeft iedere ruimte in het crematorium een eigen uitstraling, gekoppeld aan de functie. In de aula ben je geconcentreerd op het afscheid, in de gang

brandblussers. Bovendien blijft het een hard moment. "Door de lichtinval, een rode wand en een aantal kunstwerken proberen wij dat enigszins te verzachten."

Een goede mix

Ook in Roermond doen ze hun best de ovenruimte door de inrichting en het kleurgebruik allesbehalve kil te laten zijn. Volgens Peter Engelen ondersteunt het hele gebouw de emoties van de nabestaanden. "Als het interieur gevoelens van geborgenheid en comfort oproept, is het afscheid beter te hanteren." Maar, voegt hij er meteen

Do's

- Zorg voor een omgeving waarin mensen zich prettig en comfortabel voelen
- Luister naar de vraag van de gebruikers en bied keuzes aan
- Laat de vormgeving aansluiten bij de omgeving

Don'ts

- Zeg geen nee: (bijna) alles moet kunnen
- Straal met gebouw en team geen efficiëntie uit, maar rust
- Beknot niet op tijd en ruimte voor het afscheid